

FOGAK és teljes fogorok
szájpolítás nélkül,
a gyökerek eltá-
volítása főleg
Széplátás fog- és szájbetegségeiben.

FOG -törések, arany-
fogkoronák és
aranyhidak tar-
tós porcelán- és
aranytömések. tis évi jóállással.

FOG -huzás teljes érzésteleni-
téssel; hasznavehetően,
régli fogorokot átalakítjuk
Yükök egy nap alatt
kielégítőnek. — Mérsékelt árak.

Dr. HEGEDŰS JAKAB
fogorvos, egyetemi orvostudor,
Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest,
VII., Erzsébet-körút 44. sz. I. emelet.

DRASCHE-LÁZAR ALFRÉD

új könyve:

EGYMÁS KÖZT

Tartalmaz 30 novellát. ♦♦ Ára 8 korona.

Kiadja a Franklin-Társulat.

Kapható minden könyvkereskedésben.

HIRDETÉSEK

- felvételnek
- a kiadó-
- hivatalban
- BUDAPEST,
- Egyetem-u. 4.

A MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL

új füzete:

897-898. szám

SZINI GYULA

ELBESZÉLÉSEK

Ára 80 fillér.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Új aktuális könyv!

NEUMANN KÁROLY dr.

VÁMTARIFA ÉS VASUTI DIJSZABÁS

Kereskedelepítikai tanulmány.

Ára 4 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

Vidám perczeket szerez magának,
ha elolvassa

ZSOLDOS LÁSZLÓ
új könyvét. Ozime:

AZ ÜRGE

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN

Vadászsportot űzők

akár itthon, akár a fronton vannak —
figyelmébe ajánljuk a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZUJSÁG-ot

Állandó melléklete

„A vadászeb”

czimű ebtenyésztési szaklap.

Mintakét lap gyönyörűen illusztrálva.

Szerkeszti: Kovag KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár mindkét lapra:

egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K
fél * 10 * 2 * 12 *
negyed * 5 * 1 * 6 *

Tessék mutatványszámot kérni.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.
(Franklin-Társulat.)

OLCSÓ KÖNYVTÁR

Alapította

GYULAI PÁL

Szerkeszti

HEINRICH GUSZTÁV

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Új füzet:

1884-1887. szám

TURGENJEV

ASZJA

Orosz eredetiből fordította

TRÓCSÁNYI ZOLTÁN.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

KULTURA ÉS TUDOMÁNY

új kötete:

VILÁGPOLITIKA

A világtörténet legújabb fejezete

(1871-1914)

Irtá

BALANYI GYÖRGY dr.

kegyesrendi tanár

Főbb fejezetei: A hármasszövetség előzményei.
A hármasszövetség kora.
Bekerítő politika.
Utolsó erőpróbák.

Ára kötve 6 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

* KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

26-27. SZÁM. 1918. (65. ÉVF.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS HÓ 7.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

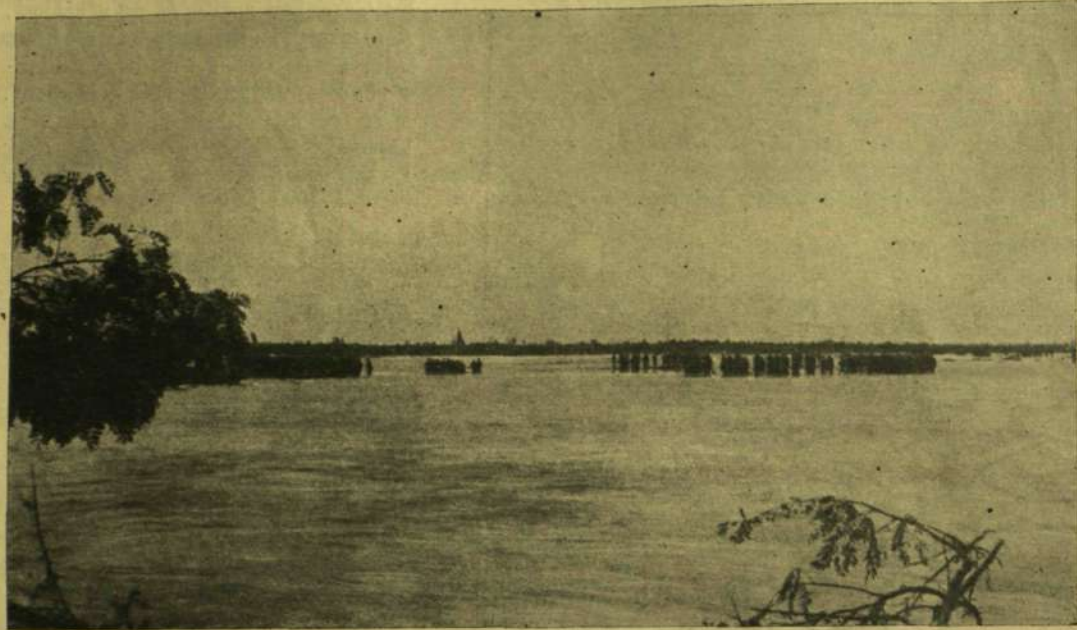
Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek: {
Egészévre — 40.— korona.
Félévre — 20.— korona.
Negyedévre — 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is eszolandó.

ÁTKELÉS A PIAVÉN. — A sajtóhadiszállás felvétele.

A MEGÁRADT PIAVE.

NYARALÁS.

Csak természetes, mert a háborús viszonyok logikus kikövetkeztése, hogy a nyaralás kérdése, a mely egészen könnyű soha se volt, nagyon megnehezedett. Az a hallgatagon, tételes szabályok nélkül kialakult rend, a mely téli és nyári tartózkodó helyekre osztotta föl a világot, megzavarodott, mert ez a rend normális időkben nem ismert politikai határokat. A béke korszakában a nemzetközi forgalom télen se szünetelt, de a nyár az internationalis érintkezés főszereplője volt. A természettől való alkalmassága egy esomó helyet valóságos időszaki Bábéllé tett a kánikula hónapjaira. A tengerpartok, a tószélek, a havas és fenyves hegyvidékek lakossága nyaranta óriási mértékben megfokozódott és hatványozódott. Meglehetősen jelentéktelen halászfalu a meleg hónapokban egy világvárosi élet lüktetésének, hullámzásának és ragyogásának adott keretet. A nyár ezeken a helyeken nagy üzet volt, a mely az esztendő többi nyolcz hónapjában leeresztve tartotta a redőnyeit és a befektetett rengeteg tőke mégis jól kamatozott.

Ennek az üzletnek, a nyaralás internationalis fészkeinek a háború nem volt kellemes konjunktúra. A belga, a francia és a hollandus tengerpartok, vagy Svájc és Olaszország hatalmas palota-szállói négy esztendő óta nem igen fizetnek osztalékot a részvényeseknek, a kik közül még jól jártak azok, a kiknek a befektetett tőkéjüket megkímélték a hajóágyúk. Mert Ostendében például az utóbbi szezonokban a világhírű énekesek és énekesnők helyett ezek hangversenyek és Venecze is homályosan, sőt egészen elsötétülve emlékszik arra a szép időre, a mikor a Canale Grandén síkló gondolákban szerelmes párok hallgatták a szerenátát.

Mint általában, a nyaralásra, a nyári üdülésre vagy szórakozásra való berendezettség kultúrájában is a nyugat vezetett. A nyári invázió iránya nyugat volt, a minek forrását, okát és magyarázatát nyilvánvalóan nem csupán a földrajzi viszonyok szolgálhatták. Az alkotó természet a Kelettel se bánt mostohán, a mikor szépségeit osztogatta. De a kihasználó, alkalmazó és felszerelő emberi munka amott hamarabb dologhoz látott és többet tudott felfalmozni úgy érdekességben, mint kényelemben. Az életnek egy fejlettebb, jobb szervezett-sége is hatalmasan hozzájárult a vonzásnak ehhez az irányításához. A egyszerű múzeumok és a egyszerű hotelek, a kulturális érdekességek tömege és az időöltés kellemességének organizáltsága egyaránt érvényesítették a hatásukat és bajos lenne megállapítani, melyik mozgósított a nyugot nyara számára nagyobb hadsereget.

Ez a nyári népmozgalom, a melynek a mérlege Magyarországra nézve azóta, a mióta az utazási kedv minálunk rohamosan föllendült, nagy és egyre növekedő passzívumot mutatott. Nem félhettük ezt se érthetetlennek, se veszedelmesnek. Bizonyos, hogy Magyarországot a

természettől való megáldottsága, rengeteg meghatározható és egyszerű tájrajzi szépsége, magaslati helyeinek és forrásainak gazdag gyógyító ereje bőségesen alkalmassá és méltóvá teszi nemcsak arra, hogy a maga nyaraló lakosságának keretét adjon, hanem arra is, hogy az idegenek tömegei idehőmpolyogjanak. De azt se lehet tagadni, hogy a berendező készség alkotásai távolról se tartottak lépést a természet bőkezűségével. A mindennél kevesebbet se követett el arra, hogy a egyszerű értékeket a kamatozásra alkalmassá tegye. A nagy világfürdők ekvivalenseit magyar földön, az ilyen czéhra legalkalmasabb helyeken is, hasztalan kereste volna akár az idegen, akár a bennszülött, de a keze újján elszámálhatta az ember azokat a hazai fürdőhelyeket is, a melyek berendezettség, kényelem, felszereltség és vezetés dolgában a modern jelzőre joggal számot tarthattak. Ez a kultúra, vagy mondjuk ez az ipar Magyarországon, ha nem is rövid multja, de annál vékonyabb hagyományokra épült és a részben kevés, részben mozdulatlan tőke érdeklődési körén, egész a legújabb ideig, ugyancsak kívül esett. A vendégszeretnek rengeteg tradíciója van a mi hazánkban és ebben alkalmasint némi magyarázatát is találja a psychologus annak, hogy a vendéglátás kamatoztatása iránt való érzék amál fejlettebb tudott maradni. Nyilván: valami csendes idegenkedés lapangott a magyar lélekben minden olyan mesterség iránt, a mely számlával búcsúzik a vendégtől.

A kényelemnek — és e mellett még olcsóbbak is — kívánását meg a világlátás vágyát nem kellett vagy lehetett feltétlenül haza fiatlan-

ságnak bélyegezni akkor se, a mikor rovására ment a hazai fürdők és nyaralóhelyek üzleti eredményeinek. A vendégnek az a hazafias kötelessége, hogy itthon költse el a gyógyulásra vagy üdülésre szánt pénzét, együtt kezdődik és párhuzamos a hazai fürdő vagy nyaralóhely azzal a hazafias kötelességgel, hogy a honfitársnak a jó pénzért itthon is amnyt és olyat adjon, a mit és a milyet az idegenben kap érte. A hazai pártolásának kétoldalúnak és kölcsönösnek kell lennie. A magyarságot nem növeli az, ha fürdő- vagy hoteltulajdonos és nem csökkenti, ha fürdő- vagy hotelvendég vagyok. Messzire utazni mindig nagyobb költség és kényelmetlenség volt, mint a határon belül maradni. És ha igen nagy tömegek mégis takarékosabbnak és üdítőbbnek ítélték a távol idegenben való nyaralást, ennek az indítékul nem lehetett a hazafias érzés fogyatékoságát kipérezni.

A határok most zárva vannak és éppen azok a területek, a melyekre a nyári emigráció a legsűrűbb rajokat eregette vagy egyáltalában nem, vagy csak igen nehezen, sok körülménység és kellemetlenség árán megközelíthetők. A nyári vándorok két nagy felekezete: a pihenésre vágyók és azok, a kik a tél szorakozásai után a nyári szórakozásokat keresik, mind kénytelen itthon elhelyezkedni. Hogy ez az elhelyezkedés nehezen megy, azt a tradíciók hiánya, a kialakulatlanúság nagyrésztben magyarázza és menti is. A nagy idegenforgalmi helyeken bőségesen volt idő és alkalom a két sereg osztozkodására, a szférák elhatárolására és a különböző igények szerint való berendezkedésre. Minálunk még nem. Egy helyre tart, sőt ront az, a ki hangos szórakozást és a ki csendes pihenést, a ki drága előkelőséget és a ki olcsó egyszerűséget keres és így a helyek egymás cirkulusait és azt, hogy a helyek státusa kifejlődjék.

Nyilvánvaló: e megrohanással szemben a fürdők és nyaralóhelyek kezelőinek helyzete az ellátási viszonyok rendkívüli nyomása alatt, nem könnyű. De a feladat nagysága méi meg a rátermettség erjét. A háborús nyarak soha bizonyára nem kívánt, de óriási alkalmat ad a hazai fürdővállalkozásoknak a közönség megnyerésére arra az időre is, a mikor nem a kényyszerűség csinál nekik propagandát. Az okosságuk, erkölcsük és rátermettségük kötelessége, hogy ezt a botcsinálta ismerettség kedvessé, vonzóvá, bensővé és fenntartandóvá melegítsék akkorra is, a mikor nem lövészárok rajzolják ki a határokat. Szöllösi Zsigmond.

A haza és a család minden becsületese embernek a két legnagyobb dolog a világon. S mind a kettőnek érdekében van, hogy pénzünket hadikölcsönbe fektessük.

CSAPATAINK AZ ÁRADÁS ÁLTAL ELÖNTÖTT PIAVE-VIDÉK EGYIK HELYSÉGÉBEN.

A NYOLCZVANÉVES SZILY KÁLMÁN.

Az Akadémia palotájában e napokban egyik legderékasabban dolgozó tudományos egysülünk, a Magyar Nyelvtudományi Társaság sereglett egybe, hogy szellemi vezérének, mindenben példaadó előnökének nyolczvanadik születése napját megünnepelje. Az öreg úr ebben a környezetben mindenképp otthon van: első tudományos intézetünknek majd két évtizeden át volt főtitkára, azóta — ma is — főkönyvtárosa; a gratuláns nyelvművelő társaságot pedig teljes joggon nézheti legszűkebb családjának: egy élet munkájával szerezte meg a *pater familias* tekintélyét.

Szily Kálmán tekintélye azonban semmiféle tudományos testületen belül nem éri határát. Működésének súlyát és hatását éppen az mutatja, hogy a művelt közönség egésze követő érdeklődéssel és megértő szeretettel tolla munkáját: ez a toll a magyar közönség féltett kincsének, a nyelvnek szolgálatában vitézkedett. A kik ezt a kincset értékelni tudták, Szily Kálmánban kezdettől fogva megéreztek a jó sáfart, a bölcs és dolgozó irányítót, a vezetésre termelt erős és férfias egyéniséget. Ezzel az egyéniséggel hárított szűkebb környezetére: a magyar nyelvvel foglalkozó fiatalabb szakemberekre, a kik legtöbbször pályájára döntő hatással volt; a Magyar Nyelv dolgozóitársaitól az ünnepi alkalomra kiadott emlékfűzet ciklikiróinak névsora ennek legszebb bizonyosságát szolgáltatja.

Egyéniségével hatott a magyar nagyközönségre is, melyet szerető megbecsüléssel vont be a valóban közérdekű munkába (ezt a jelzőt erősen megnyomott *devise*-ként tűzte folyóiratának címlapjára) s a mely — midőn Szily Kálmán-i világszállással és célúdatossággal érintették meg vele, hogy miről van szó valójában — öömmel részt is kért ebből a munkából.

Szily az exakt tudományok nevelője. A kísérleti, majd a matematikai természettant adta elő a műgyetemen s így került a Természettudományi Társulat titkári székébe, kerek ötven esztendeje. A Társulat e felszázada nyilván mutatja Szily Kálmán szervezőképességét és vezértemperamentumát: a huszonöt éves fenállását meghaladott társaságot — mely mindaddig életelő levegő híján tengődött — ügyszólván máról-holnapra az általános érdeklődés

SZILY KÁLMÁN. — Jelfy Gyula legújabb felvétele.

középpontjába juttatja s olyan virágzást hozza, minőnek a nyugaton is alig akad párja. A varázsigt, a mivel ezt a csodát művelte, mindjárt a szerkesztői bekezdésében kimondta: *do, ut des, adok, hogy adj!* Ez az elv hiányzott addig a magyar tudományosságból. Szily meg tudta ismerni a tudományos búvárkodás s a gyakorlati élet kölcsönhatásának termékeny életét. Nagyságának ez a mértéke és sikerének is ez a titka. Nem a tudós leereszkedésével fordult a nagyközönséghez, hanem a tudós munkának meg akarta szerezni a publicitását állandóan gazdagító és ellenőrző közreműködését. Hogy a természetiek ismeretét közkeletűvé tehesse, meg kellett teremtenie a közvetítést

eszközét: a természettudományi műnyelvet. Szily mindenkinél alkalmasabbnak bizonyult erre a feladatra. Gondolkodásbeli világosságzeretete, gyökeresen magyar észjárása, könnyelmű beletörődéstől túlzó nyelvtisztogatástól egyaránt tartózkodó józan ítélőképessége valóban klasszikusan értékeset alkotott.

E lelkes és nemes munka ön-maga előtt is nyilvánvalóvá tette e részben való hivatottságát: hovatovább egészen a nyelvtudomány művelője lett; a természettudós fölkészültségét azonban ide is áthozta fogyatéki híján. A nyelvet élő és fejlődő szervezethez nézi, észébe sem jut holt sémákkal közelíteni hozzá; semmi áron el nem szakítja éltető talajától, csak — jó kertész módján — a vadhajásokat nyesegeti le róla.

A nagy munka megszervezésén s a szellemi megtermékenyítésen kívül főérdeme éppen a végtelenségig gondos részletmunkában van. Nagy könyveket nem írt, általában nem tartozik a mindenáron könyvtető tudósok közé. Dolgozatainak fő gyűjteménye, melyet hatvan éves korában a szerény Adalékok ezim-mel becsatolt közre, szintén általános, elvi eligazításokat, meg egy esomó nagyértékű részlettanulmányt tartalmaz. Az elvei testté váltak s az a próbb írásai is mind csupa cselekvést megindító esirát rejtenek magukban.

Ezekhez járul erős történeti érzéke; a historikus munkáját a nyelvészre nézve megbecsülhetetlennek tartja s fiatal történetkutatóink érdeklődését nagy lendülettel irányítja a nyelvűvárlat segítő munkájára. Folyóiratában az újabb történetíró-nemzedék legjobbjai követik a bölcs útmutatást.

Szily Kálmán, nyolczvan esztendejével, a esodálatraméltó nagy öregek közül való, kik nemzedékek tudományos munkáját hidalják át, páratlan czélismerettel és munkabírással. A tisztelt, melyvel a mi generációnk fordul nemes alakja felé, nem a pátriárka-korak kijáró kegyelet: büszke megismerése az igaz értéknek, mely szellemi háztartásunkban ma is töretlen erejével munkál. Szily Kálmánt a nyolczvan év munkában találja: előtte tervek, mögötte — valóban ritka jutalom! — nagy, igen nagy eredmények.

Rédey Tivadar.

ELŐNYOMULÓ ROHAMCSAPATOK AZ OLASZ FRONTON.

SEMMEIWEIS SZÜLŐHÁZA BUDAPESTEN, AZ APRÓD-UTCZÁBAN.

HAZAFISÁG ÉS ÜZLET.

Minálunk még a legutóbbi időben is aktuális volt az anekdota a parasztemberről, a ki pénzt tett be a takarékpénztárba, aztán minden hónapban bement megnézni, megvan-e még. A magyar nép — és pedig nemcsak az egyszerű falusi földművelő, hanem a középosztály jó része is — teljesen járatlan volt minden olyan dologban, a mi értékpapirokkal függött össze. A tőkebefektetésnek az az egyszerű s az egész világon elterjedt módja, hogy az ember értékpapírt vesz a pénzén és azok kamatai adják tőkéje gyümölcsét, a mi közönségünk körében túlyomó részt ismeretlen volt, a köznép között pedig a legritkább esetben lehetett olyat találni, a kinek csak sejtelme is volt arról, hogy értékpapír is van a világon. Intelligens embereket lehetett látni nem egyet, a kik legfeljebb ha a bankok kirakataiban láttak érték-

papírt s ha akadt egy kis heverő pénzük, álmukban sem jutott eszükbe, hogy értékpapírba fektessék be. Ennek megvoltak a maga közgazdasági következményei is: a magyar piac igen kevés értékpapírt vásárolt s értékpapírjaink aránytalanul nagy része került külföldre, nagy oszobítására közgazdaságunk függetlenségének. A háború ezt is megváltoztatta. A mióta az első hadikölcsön kibocsátották, azóta a magyarok elkezdtek értékpapírt vásárolni. A mit senki sem hitt volna a békében, a magyar közönség megtanulta az értékpapír megbeszélését, rájött, hogy az épen olyan jó tőkebefektetés, mintha valaki földet vagy házat vásárol. A hadikölcsön-kibocsátások egyre nagyobb sikerrel jártak s közönségünk sok-sok milliót írt alá minden újabb hadikölcsönre. Békében mindenki lehetetlennek tartotta volna, a mi most a háborúban megvalósult: a háború költségeit külföldi segítség nélkül, a magyar közönség

maga teremtette elő a hadikölcsönök útján. És pedig nemcsak az üzleti emberek, a kik eddig is járatosak voltak az efféle üzletekben, hanem az üzleti élettel teljesen távolállók is: hivatalnokok, földbirtokosok, mindenféle lateinerek, sőt a falu népe is. Sok millióra rúg az az összeg, a mit a magyar falu népe jegyzett hadikölcsönre.

Az első hadikölcsön-kibocsátáskor még igen sokan voltak, a kik abban a tudatban írtak alá hadikölcsönt, hogy ezzel valami hazafias áldozatot hoznak. Azóta ezek szépen rájöttek, hogy áldozatkészségük kitűnő üzlet, a legjobb módja tőkéjük befektetésének. A hadikölcsön-kötvény kedvezőbb fizetési feltételek mellett kapható s a mellett többet jövedelmez, mint bármely más befektetés, sőt mint bármely ingatlan. A legtöbb értékpapír árfolyamát olyan magásra rugtatta fel a spekuláció, hogy kamatozási százaléuk erősen alászállott, az ingatlanok ára is óriásira emelkedett. A ki azonban idején hadikölcsönt jegyzett, az megelégedve válthatja be lejáratkor a szelvényeit és élvezi a mai fogalmak szerint páratlan jó kamatokat. S bizonyosnak is érezheti magát vagyona birtokában, mert papirjai mögött ott áll fedezetül a magyar állam, a mely napról-napra erősebben bizonyítja ellenálló képességét és minden időkre biztosított szilárdságát. A magyar nemzeti vagyon a hadikölcsönök fedezete.

Ma már mindez átment a köztudatba. Senkiben sincs már meg az aggodalmas óvatosság, a hadikölcsön-kötvénytől való idegenkedés. A most folyó hadikölcsönjegyzésre már nem kell hazafias szólamokkal buzdítani a közönséget, mindenki előtt ott van a tiszta számítás, a mely mindennél jobban megmutatja, hogy a hadikölcsön jegyzése megfelel üzleti érdekeinek is. Ez is egyike a háborús változásoknak: az embereknek kifejlődött az érzékük az értékpapír és különösen a hadikölcsön előnye iránt. A kinek már van régebből hadikölcsönkötvénye, az siet még meglevő készpénz-tőkéjét a legújabb hadikölcsönbe fektetni, a ki eddig még nem jegyzett, az a mások hasznán tanulta meg, hogy itt a jó alkalom. Azoknak az eseteknek egyike ez a mostani hadikölcsönjegyzés, mikor a hazafias cselekedet egyszerűsége a legjobb üzlet is.

SEMMEIWEIS EMLÉKSZOBRA SZÜLETÉSÉNEK 100-IK ÉVFORDULÓJÁN.

SEMMEIWEIS EMLÉKTÁBLÁJA APRÓDUTCAI SZÜLŐHÁZÁN.

A SZIMULÁNS.

Elbeszélés. — Irta Földi Mihály.

I.

Egy téli reggel, hét óra tájt, arra riadtam fel álmomból, hogy valaki egyszerre kétségbeesetten rázza a vállamat és lágyan simogatja az arcomat. Kiáltottam s fel akartam ugri, de ekkor felismertem az én drága, egyetlen barátomat, Lendvai Pált, a színészt, a ki most átölelt mind a két kezével és arcomhoz szorította az arcát.

— Pszt, — susogta lihegve — csöndesen, meg ne tudják, úgy szoktem fel hozzád, Miskám, s végem van, ha itt megtalálnak.

En a kkor betegem feküdtem egy katonakórházban, Paliról azt hittem, hogy fel van mentve és sokszor gondoltam rá némi baráti irigykedéssel, hogy míg én itt egy kemény ágyon betegeskedem, ő biztosan valami új szerepre készül áldott békebeli izgalmaival.

A fülemhez hajolt, úgy suttogta: — Besoroztak, itt vagyok a kórházban, én... én örült vagyok. — Aggódva körülnéztem, nem hallja-e valaki.

— Örült vagy? Pali, az Istenért...

— Pszt, csöndesen! Felszóltam hozzád, hogy megmondjam. Hogy ne csodálkozz, ha valahol itt meglátsz. Tégy úgy, mintha nem ismernél. Vagy mondd azt, hogy már tíz éve ismeresz s én mindig örült voltam.

Keze reszketett az arcomon.

— De ez rettenetes, Pali...

— Hát most majd meglátjuk, valóban jó színész vagyok-e. Annyszer játszottam örültet a színpadon, hogy most magam is kíváncsi vagyok. Mulattat a dolog, aztán meg mi történhetik velem? Kiküldenek meghalni, hisz most itthon úgy se lőnek főbe senkit. Ott kint pedig úgy is elesnek, ezt határozottan tudom. Ez halálosan bizonyos... Itt pedig, itt csak attól félek... Csak ne tartson sokáig! Sokáig nem bírom. Ha sokáig tart, attól félek, én... én... —

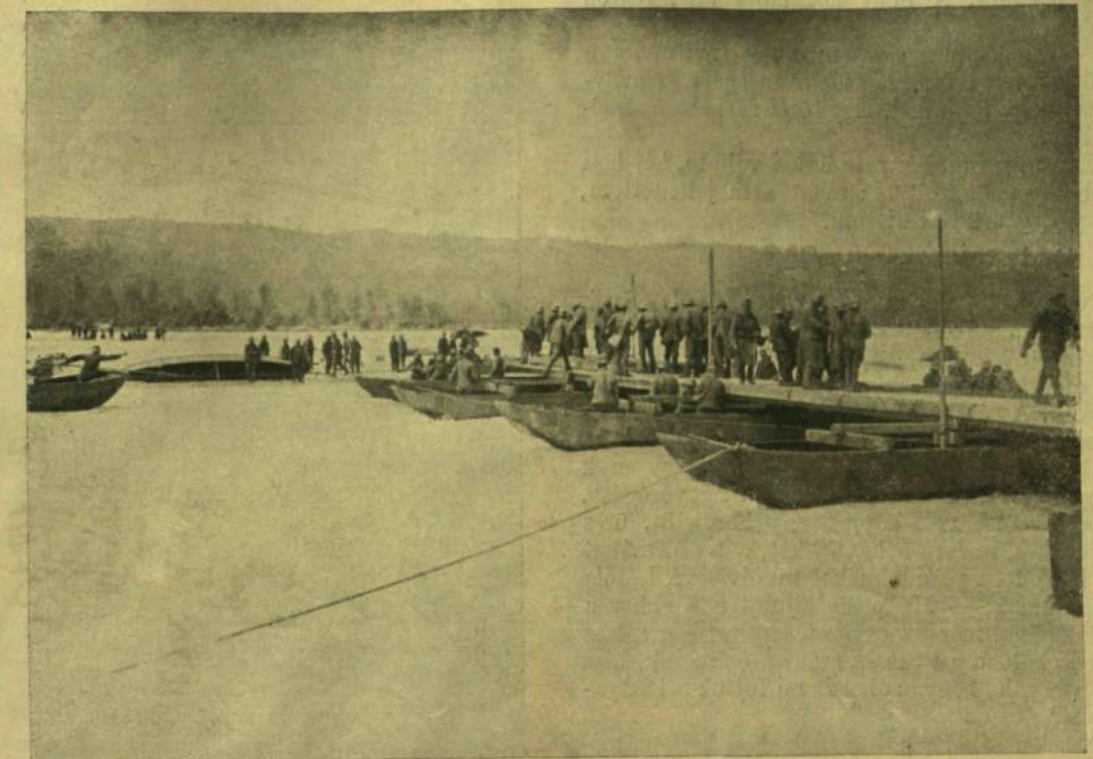
— S a menyasszonyod?

— Neki nem mertem megmondani. Ő nem tud semmit. Gyávaságból nem szóltam. Féltékenységből. Az a rögeszmém, hogy ez a család szállítaná értékemet a szemébe. Ez az egyetlen probléma itt. Gyerekesen féltékeny vagyok.

E perczben léptek hallatszotak s én rémülten ismertem fel a főorvosorvos lépteit. Ő ilyenkor szokta végigvizsgálni kórházát, hogy rend és tisztaság van-e a legutolsó pinchezugban is.

— Te, — szóltam — a főorvosorvos ide is be szokott nézni.

Lendvai rám meredt. Arczáról a hús mintha egy pillanat alatt felszívódott volna s a bőr ráesett a csontokra. Szemzire két lila karika borult s a két szembogár rémesen vibrált. Ebben a perczben villant át rajtam a döbbséjtés,

EGY ÖSSZELŐTT HÍD.

AZ ÖSSZELŐTT SAN SALVATORE KASTÉLY A MONTELLÓVAL SZEMBEN.

KATONÁINK HIDAT-ÉPÍTÉK.

KATONÁINK HARCZA A PIAVÉNÁL.

hogy a barátom elveszett ember. Ez a fejvesztett rémület mindennél világosabban fejezte ki, hogy a mit színpadon oly felejthetetlenül tudott csinálni, itt teljesen kiesik hatalmából.

Azonban: egyszeriben a helyzet ura lesz. Felnevetett és így szólt:

— Ma paranoiát játszom... — azzal ledült a szomszéd üres ágyra, feje alá egy párnát nyomott s a falnak fordult, mint a ki mélyen alszik. Én pedig visszafojtott lélegzettel fejemre húztam a takarót, éppen abban a perczben, mikor a főorvosorvos belépett. Nem láttam a parancsnok arcát, de elképzeltem a megdöbbenésnek, a felháborodásnak és a büntetőkedvnek azt a vegyületét, mely arcát ekkor az önkívületig torzította. Egy jól, sőt finoman öltözött ezüv, a ki ruhástól, ezt póstól, félreca pott puhakalap-pal a fején a vetetlen ágyon alszik reggel negyednyolczkor!

— Ki maga itt? — kiáltotta s erre már én is kidugtam a fejem. Megragadta Lendvai két vállát, úgy rázza fel. — Hogy került ide?

Lendvai egy félperczig nem felelt, ásított, köhécselt, nyögött, aztán unottan ismét a falnak fordult. — Ne zavarjatok, ostoba... — dűnyögte.

A főorvosorvos levegő után kapkodott. — Ez biztosan örült, nem lehet másképp...

Lendvai most feléje fordította a fejét s összezúdta németül. — Maga még mindig itt van, maga haszoniatlan bétyár, maga hazafiatlan svihák? Maga katona? Maga rosszabb egy fizetett cselédnél! Nem átadtam magának tegnap este Hindenburg őkegyelmessége parancsát, hogy vásároljon azonnal ezer kiló benzint és vonuljon ki a frontra hatszáz vadászputyával? Hol a Feldausrustung?

Mindezt egy szempillantás alatt hadarta el. Most hirtelen félre fordította a fejét, két kezét tölésérbe összetéve szája elé tartotta s telefonált Hindenburgnak. — Hé, Szervusz Hindenburg, itt a magyar herczeg, te, kérlek, Mackensen, itt ez a Kovaresicsék főorvosorvos, valami cseh, nem teljesíti a parancsodat, engedd, hogy nevedben aláírjam halálos ítéletét s kivégeztessem őt és családját tizedizigen.

Itt felpattant az ágyról, ellökte útjából a főorvosorvos s kirohant. Utána nézünk mind a ketten. Rohant, rohant végig a hosszú folyosón egy határozott irányban, melyen csak akkor fordított, ha valami olyanba ütközött, a mi őt előre nem tért ki. Egyébként mindent és mindenkét felborított, székek gurultak, ablakokat bezúzott, ételes vödöröket kilödött a katonák kezéből s csak rohant. Sajátságosan reszkető testtel, a karjait elhánnya a levegőben, nyaka és feje oldalt esett a vállára s a felső teste előre görbült. Olykor esozogott s ha falnak ütdött, reá lapult, fejét és esipőjét hozszorította és irányt változtatott.

Azontúl mindig csak ülve vagy fekvé lehetett

vele beszélni. A mint két lábra állt, rögtön rohant.

— Veszedelmes egy ember, — mormolta a főorvos s összelármázta az egész személyzetet, hogy fogják el. Egy sötét zárkába gyömöszölték.

Engem pedig, bár már üdülő voltam, két heti szobafogságra ítélte el: miért nem jelentettem, hogy egy órával alszom.

II.

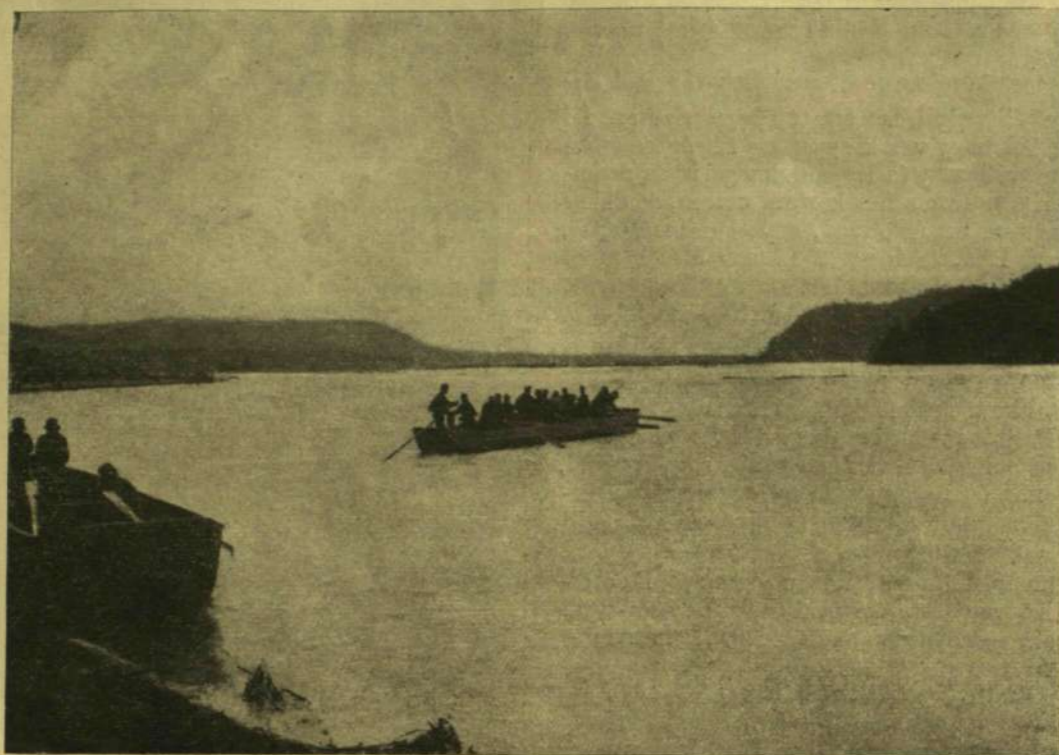
Nem volt vidám ember sohase Lendvai. Sokat gondolkodott és töprengett s többször fejtegette előttem, hogy az élet örök kérdését az oldotta meg, a ki nyugalmat tudott benne találni. A túlsorduló örömeiktől épp úgy hűződozott, mint a hogy rettegett a fájdalomtól, melyekbe lépten-nyomon beleütközött s ezek támadó erejét csak fokozta az a meggyőződése, hogy az élet voltaképpen egy közönyös, üres kártyalap, melyre a kérdéseket, a problémákat mi írjuk fel s a fájdalmakat mi olvassuk le róla magunknak. — Ha pedig eljutottunk ehhez a valósághoz, mondta egyszer, egyszerűen színes buborékokká pattannak szét az örömeink, hisz nyilvánvaló, hogy azokat is mi fujtuk a kártyalapra?

A betegszoba, a hol tartózkodnia kellett, mélyebben feküdt a földszintnél, kilencz lépcső vezetett le a kórháznak ehhez az osztályához, a melyben az elmebetegek és a ragályosak voltak elhelyezve. Barátságatlan, sötét szobában szimulált Lendvai, egyetlen szűk, résos ablakuk volt mindjárt a mennyezet alatt s nehéz vasajtó zárta el őket. Hárman voltak. Egy galicziai zsidó, a ki napokon át összekuporodott ágya sarkában és imádkozott, egy fiatal, víg kedélyű beteg, a ki folyton nevetgált és fecsegett, s Lendvai. Nappal még csak ment valahogy. A víziteken kívül aludt vagy szavalt, jó hangosan, hogy messzire is meghallják. Összekeverte Lear királyt Hamlettel s időnként közna pi kuplékkal tarkázta a tragikus monológokat. Éjszaka már keservebb volt. Tudta, hogy figyelik. Onnét tudta, hogy szobájukat pazarul kivilágították, gázt és petróleumot gyújtottak meg benne, míg a folyosót teljesen elsötétítették: így őket pontosan megfigyelhették, míg ők semmit se láthattak abból, a mi a folyosón történik. Tűfnomult hallása rögtön megérezte, a mint egy-egy éjszakai ügyeletes lábujjhegyen az ajtóhoz sompolyog s kinyitja tenyérnyi kis figyelő ablakát: megborzongott a bemeredő szemtől s fogva szögve hozzálátott kísérletes játékaikhoz. Ilyenkor játszott a összes szerepeit s mondotta el összes francia és angol verseit, ilyenkor mondta tollba jókedvű fiatal társának összes beadványait és feliratát, melyek a háború gyors és győzelmes befejezését, az élet értelmét és az emberiség felszabadítását tárgyalták. Végül, ha már teljesen kifáradt és elkieseredett, felkapaszkodott a két és fél méter magasságban vágott ablakhoz, üvöltött és csapkodta, rázta rácsait, majd kirúgta lábai alól a széket s ott lógott hangtalanul percekig, mintha kifeszítették volna.

Az ezredorvos, a kinek az osztályán volt, gyakran kezelte. Nem mult el eleinte nap, hogy fel ne kereste volna és semmiféle mesterkedés se hozta zavarba. Lendvai mindig úgy fogadta, mint szeretett jóbarátját. Kezet nyújtott, tegezte, a családjáról kérdésködött, minden nap kifejezte részvétét nagyanyja halálán s dicsérte az öregasszony kiváló jótulajdonosságait. Az ezredorvos pedig minden nap leültette, arccal a viláosság felé, mely keskeny, szürke sávokban szűródött be az ablak rácsain, megvizsgálta kézmozgásait és egyéb reflexeit, eltakarta a szemét és ismét világosságot bocsátott rájuk, garatját és orra nyákhártyáját hegyes üvegbottal csiklandozta s vért vett tőle. Ezek a vizsgálatok különösen kimerítették. Sápadtan és verejtékezve ült ott s gyakran mélyen felsóhajtott, — mint egyszer megszövegezte nekem, ez a vizsgálatok kísérletes hatással voltak rá, alattuk gyakran megszedült, megtapogatta a homlokát s maga is kételkedett, ép eszénél van-e. A mikor beszéltette az orvosa, már inkább elemében érezte magát.

— Én vagyok a király, a minisztérium és a színeszét istene, szokta mondani, az éjjel felaláltam az új bombákat, melyeket ma kilövék és befejezem a háborút.

— Volt valaha beteg azelőtt? — kérdezte egyszer az orvos.

A MEGÁRADT PIAVE.

KATONÁINK AZ ÁTKELÉS ELŐTT.

KATONÁINK HARCSA A PIAVÉNÁL.

— Egy király nem szokott betegeskedni, jegyezd meg magadnak, barátom. És ne mondj ellent nekem és ne nézz ily gyanakvó szemmel rám, mert elküldöm hozzád ifjú hercegeimet és párbajban megöllek.

— A királyok nem szoktak párbajozni, felség. — En ezt a törvényt eltöröltem, mert erős, hallatlanul erős vagyok, száz és ezer embert vágtam a földhöz a kínzasi csatáimra.

Néha kegyesen meghajolt s ezzel a audiencia végét óhajította jelezni; ha ilyenkor még ott maradt az orvos, elfordult tőle, feliratot diktált az Istenhez és elszavalta Hamlet monológját angolul.

Ebben az időben, körülbelül két héttel bejövetele után, láthattam öt néhány perczig. Lefogyott és még sápadtabb volt, szemei egy kissé beestek s mély kedves tűzők most oly bágyadtan pislogott. S mintha egy kissé megkopaszkodott volna a halántéka körül, de az is lehet, hogy ez csak az én képzelődésem volt. A azonban volt egy megfigyelésem, mely engem különösen megrökönytetett. Ez az volt, hogy ha az arczát erősen figyeltem és arczához és hangjához kapcsoltam játékát az örülettel, valami természetes összhangot fedeztem fel. Nem éreztem ellentétet, nem éreztem ki többé a

szimuláló játékot s nem tudtam többé elhinni, hogy csal. S az az ijesztő felfogásom támadt, hogy ez az ember mindig ilyen volt, csak előtünk titkolta s ha az ő régi, hosszúka szelid, és kulturált arczára, szomorú tűző szemeire gondoltam, már e régi arczából, vonásai görbületéből, ajka rándulásaiból, szeme borús villanásaiból is egyszerre le tudtam vezetni a tébolyt. Tehát akkor valóban örült? Ez az okoskodás annyira felizgatott, hogy inkább abbahagytam a gondolatot s mindent elkövettem, hogy elfelejtsem.

III.

Hetenként két vagy három feliratot küldött be a kórház parancsnokának, azzal a felszólítással, hogy Hindenburghoz továbbítsák. Ezek többnyire két részből állottak. Az egyikben hadviselési terveit adta elő, új bombáknak, repülőgépeknek, aknáknak és alagutaknak a tervrajzát, egy tiszorjalas irata arról szólt, mint lehetne és kellene egy táplálni a katonákat, hogy a lehetetlenségig az ellenség felé árszának, gyilkos és halálos legyen. Követelte a zajtalan ágyuk és lövegek behozatalát, mert a mostaniak fűlsiketítő robbanása demoralizáló hatással van a lélekre. Követelte az agoknak,

A SZAKADÓ ÁRVÍZ ÁLTAL MEGRONGÁLT EGYIK HIDUNK A PIAVÉN.

KATONÁINK AZ ÁTKELÉS ELŐTT EGY ERDŐBEN.

KATONÁINK HARCSA A PIAVÉNÁL.

nőknek, főképpen pedig a serdületlen fiú- és leánygyermeknek harczba állítását, mert csak így segíthetjük elő a háború végzetserű rendeltetését. Mert a miként éjszaka jön egy vihar a hegyekről s néhány óra alatt kiválogatja a kert életre méltó gyümölcseit, úgy e háború is csak ily teljes felvonulás mellett tudja leteríteni az élet koresait. Követelte, hogy ha már az emberiség mai gyáva vezetői nem is hajlandók igénybe venni a legerősebb eszközöket, annyit feltétlenül meg kell tenniök az emberiség érdekében, hogy a föld minden természet halomba hordatják és elégetik — azonban az elrohasztás vagy tengerbe süllyesztés ellen sincs kifogása —, táplálásukra pedig készíttessenek vegyi szereket, melyeket például egy injekció alakjában adnak a bőr alá és biztosítják vele az emberiség elesenevészését és korai halálát.

E gyakorlati tervek mellett bölcselkedett. Kifejtette minden háború okát és czélját s bizonyította, hogy a háború, a fájdalom és eszalódás az ember természetes állapota. Kifejtette, hogy az embernek mai testi és lelki szervezete mellett levelelelell mindent boldogságról. Ennek okául az emberi élet eredendő hazugságát tárta fel: a magunk élete, egymás-

hoz való viszonyunk, a társadalom, nemzetek és egész földegységek élete, a történelmünk és jövődünk, minden hazugságon épült, hazugság mozgatta és élte, még a halál is hazugság itt s kellemes önelálás. Ilymódon minden tartós boldogulás lehetőségét előre eltemettük.

Ezeket az írásokat minden furcsa alapszemléjük mellett is bizonyos erős logika és élelátás jellemezte. Két hónap multán azonban zavarosak lettek. Egyes mondatokat nem fejezett be, versalakban kezdett írni s több nyelvet összekevert, trágár és káromkodó kifejezéseket használt, majd egészen értelmetleneket és érhetetleneket, végül konokul megmaradt annál az írásalagnál, mely egy feje kőre esavarodott kígyót utánozott: egymás köré írta a sorokat. Ebben az időben írt egy lendületes levelet, melyben felszólít mindenkit, hogy ölje meg őt: öljetek meg, mert igazat beszéllek!

Ekkor ismét viruló jó szímben volt. Ruganyosak voltak a mozdulatai, élénkek az arczjátékaik s a szeme valami rég várt örömet sugárzott. Viselkedését kedves és fölényes humor vonzódta tette, mindenivel tréfált és mindenkinek tudott valami bizelgő udvariasságot mondani. Csak néha átugrott a tárgyakkal és poharakkal teli asztalon, a nélkül, hogy egyet is fel-

lökött volna, színes rongyokat és papirosokat, faleveleket és verses könyvlapokat aggatott magára s minden gomblyukába egy más nemzet zászlóját tűzte. Elkeseredetten tiltakozott, ha a haját le akarták vágni, bozontos, kőcöz szőr borította be egész arczát. Viruló, boldog tavasz volt ekkor.

Egy délután, a kórház nagy izgalomára, magas vendég látogatott el hozzájuk, hogy megtekintse a sebesülteket és betegeket. Lendvai mosolyogva ránézett, azután nekironított, a falhoz taszította s végigrohant a kórházon.

Erre büntetésül katonaruhát kényszerítettek rá, a mi rohamot váltott ki belőle. Két napig dühögött, tört-zúzott, aztán kimerülten összeszett.

IV.

Később, mintegy négy hónap multán egy fiatal segédorvos vette át Lendvai osztályát, a ki a gyanú árnyékával se illette betegeit. Megengedte, hogy egyedül sétálhasson a kórház kertjében s csak a kert másik végében állított fel egy őrt.

Egy padon ültek és beszélgettek. Váratlan fagy támadta meg a fákat s a levelek, mint egy-egy fáradt szívdobbanás, sűrűn hullottak a földre és egy-egy zizzentek a kavicsos úton. A menyasszonya látogatta meg.

— Hát jól éltek ott kint, mi, — nevetett egyre Lendvai — soha ily édes még nem volt a csók, soha ily keservesen szép még nem volt az öröm. Mily drága és mámoros minden, mindennek ezerszeres az ára, mindent kábító széppé varázsol a halál közelsége s a mindennapos veszély édes fűszerrel keveri a mámort. Csak az a megrökönytető, hogy ti ott kint, ha örömről beszéltek, mindig szerelmi örömet értetek alatta s ha fokozni akarjátok örömeiteket, szerelmi önkívületbe estek. Hát nincs más, gondold meg, mint szerelmem, szerelmem, szerelmem és flirt és csók és —

Itt egy olyan szót mondott, melytől a fiatal leány sírva fakadt és reszkető keze közé rejtette az arczát.

— A sírásból is örömet csináltak, ilyesmirehöz jól értetek... No, ki van most soron? Ugye, megtört a szegénység, kellett a protekció? Mondd, hogy lakkezipó nélkül nem lehet sétálni, selyemharisnya nélkül nem lehet flirtolni, parfüm nélkül nem lehet emberek közé menni. Ki van most soron? Az igazgató? A bankár? A sebész? Hiszen magadban te jól tudod, mily szép és csábító vagy, ha vérben égő szemed így könnyekkel teli s az élet örömeinek ezeket az isteni ajkaid az izgalom meg-megrádjítja... s magadban most jól nevezsz rajtam...

A leány ajultan hanyatlott hátra, ő pedig elégedett mosolylyal felállt a padról és fenséges nyugalom pózával a zárka felé indult. Nekem az volt a gyanúm, hogy most ismét komédiázott. Szobájában levette magát a földre és zokogott. Utóljára sirt ebben az életben.

V.

A segédorvos teljes szabadságot engedélyezett, már a mi apró szeszélyeit illette. Írhatott, levelezhetett, működhetett tetszése szerint, nem úgy, mint az ezredorvosnál, a ki katonai rendszere akarta szorítani a tébolyt. Így történt, hogy egy egész halom forgácsot és apróságot hordhatott össze az ágya alá, a gyógyszeres szobából pedig valahogyan ellopott egy üveg benzint.

Egy áprilisi estén tűzbe borult a kórház déli szárnya s a kékesen csillogó, olvadó tavaszi hóból mint pogány áldozat szállt a tisztán ragyogó ég felé a láng. A fal körül Lendvai kacagva tánczolt s husángokat, benzint szórt a tűzbe. Tánczolt és kacagott.

Hát katona alig tudta földre teperni és az egész kórház segédlete mellett zubbonyba kötözni. Most már beszéllítették a polgári tébolydába, a hol még heteken át önélelcten mosolygott és kacagott s valami túlvilági boldogsággal ujságolta mindenkinek: Tűz! Tűz!

Jegyzett ön a régebbi kibocsátáskor hadikölcsönt? Ha igen, akkor most is sietni fog a jegyzéssel, mert már tapasztalatból tudja, milyen jól járt.

AZ AISNE ÉS MARNE KÖZTI HARCZOKBÓL.

Német municziós oszlop legénysége és gázálarccal felszerelt lovak egy erdőn átvonulóban.

MEGÁTKOZOTT SZERELEM.

Francia regény a *«Szerelm az én bűnöm szerzőjéül»*.

(Folytatás.)

Tizenkét éve múlt már annak, hogy ez a fájdalmas dráma csöndben lejátszódott. Henry Leprince-Mirbel pedig ezalatt híres emberré vált, mert igazán tehetséges volt. Jóllehet teljesen idegenek voltak egymás számára, egy fedél alatt lakott feleségével, Párisban, a Monceau-utcai palotában. A világ előtt nagyjából rejtve maradt az a kínos helyzet, melyet csupán benső barátja ismertek teljesen. De Henry sohasem kísérte nejét Yeresbe, mert a falusi életért csak két óráig tudott elkiesedni és aztán megutálta. Állandóan arra volt szüksége, hogy valami szellemi túlfeszültségben éljen, tehetségeinek csodálói és személyes hitezői közepe. Ámde a yerresi terjedelmes birtokon mélyes volt a csönd, úgy, hogy nem tudta kielégíteni nagyvilági ösztöneit és nem vette körül az a lármás siker, a melyről híu természete nem tudott lemondani. Magda ellenben, a ki sokkal tartózkodóbb és zárkózottabb volt, nem szerette a zűrzavart és épen ezért ez a falusi birtok lassanként kedvenz tartózkodóhelyévé vált. Kiváló emberekől egy válogatott társaságot gyűjtött maga köré, a mellyel legszívesebben épen falusi birtokán vette magát körül és úgy gondolkodott, hogy az ötven esztendő Rose néni tisztes őrizete elegendő arra, hogy a pletykának útját állja. Legelsőnek a híres orvost, Fugeret-t vonta környezetébe, egy idős tudóst, a ki valóságos rabja volt a tudományának. Kora gyermekora óta ismerte Magdát, a ki úgy szeretett, mintha csak a gyermeke volna és valóságos atyjaként viselkedett is, midőn ennek férjével szakítania kellett. Yeresben Magda egy folyóparti épületben valóságos laboratóriumot rendeztetett be a doktor számára, a hol ez hónapokon át szakadatlanul dolgozott. Később aztán Magda elhagyatottságtól felbátorítva, majd kellemes természetétől rabul ejtve lassanként új barátok csoportosultak köréje. Legkedvesebbje ebben a társaságban Guillaume de Tanis volt, az író, a költő, a ki kiváltképpen kitüntetett a többiek előtt, csak aztán jöttek Fugeret, Gouverneur, a kritikus, Biroy, a festő, végül Savines, az újságíró, Danans, a regényíró, a nő lélek finom elemzője. Mindezek többé-kevésbé egy ideig esapták neki a szelet, de most már csak egy kissé voltak szerelmek beléje, mint a hogy mondani szokta, mert régen lemondtak arról, hogy Magda bármelyikük vallomásainak is engedjen és ebből a multból nem maradt meg közöttük egyéb, mint elmúlt szerelmek illata, a mely barátságukat szerfelett kedvéssé tette.

sem meghódítani. Annyi boldog, szeretett, sőt férjétől körülrajongott asszonyt ismert, a ki lelkifurdalás nélkül visszaélt férje bizalmával, úgy, hogy nem tudta volna maga-magát elítélni, hiszen ifjúságának, szépségének és becsületességének delelőjén érte őt az árulás, mely annyira tönkre tette. Elsőnek Tanis suttogott neki a szerelemről, de az első nagy csalódás nagyon óvatossá tette Magdát. Valami poétikus imádatserű érzés esetleg Guillaume karjába vetette volna, de Tanis szkeptikus, kiábrándult ember volt, a ki a szerelemben inkább csak vágyak kielégítését látta. Hónapokon át folyt közöttük ez az enyhe szerelmi küzdelem, de az a czél, a melyért Guillaume küzdött, Magda hajthatatlan becsületességét mindég visszahökentette.

Ekkortáiban Mirbel asszony még csak huszonhárom éves volt, az élet örök malma még nem koptatott le lelkéről minden illuziót. Így történt, hogy jóllehet vonzódtat Tanishoz, mégis küzdött önön vágya ellen, mert akármilyen bal lépést is erkölcsi szennynnek tartott. Egy regelen, melyet egy édes-bizalmasan eltöltött este előzött meg, a következő levelet írta Tanisnak:

«Kedves barátom, azt kérdezte tegnap tőlem, hogy miért szomorítottam el egyszerre? Égészen egyszerűen csak azért, mert eszembe jutott, hogy nincs közöttünk igazi szerelem. Ha ön a nőt csak az élvezete egyik eszközeként tartja, az végül csak az unalom és kiábrándulás eszközevé válhatnék. Azt hiszem, hogy szeretni egészen a győzelem határáig kell, mert csak e szenvedés árán válhatnak meg ballépésünket. Tulajdonképen csak a nagy költők nagy indulatai, a melyek felrúzzák az emberiséget lanyhaságából, az igazi szerelmi vágyakozások. Lát-hatja, hogy a mi nézetünk mennyire eltérnek egymástól.

Szegény barátom, mily szomorú barátság volna a miénk! Sokkal több volna, mint barátság és jóval kevesebb, mint szerelem, de épen elég arra, hogy szenvedést okozzon nekünk.»

Tanis ekképen válaszolt:

«Kedves barátom, tegnap este, a midőn a szerelemről vitatkoztunk, úgy hiszem, csak igazságot mondtam, hogy nem szabad összevetészen holmi szentimentális önkívülettel. Az ilyen újkori szerelem az én érzésem szerint csak beteges egoizmus. A görögök, a kik sokkal inkább voltak művészek, mint mi, egészen mást értettek a szerelmen. A rómaiak, a mi latin őseink szintén nem ismerték a mi deliriumainkat. És ép így nem tudtak effélelőt tizenhatszadi századbeli úkapánk sem. A komoly és igazi szerelmennek igaz, hogy mélynek, biztosnak és kitartónak kell lennie, de nemkülönben ésszerűnek is. Ez egy szó, a melyért ön méltatlankodik. De hiába, én csak így tudok ön iránt érezni, mert az önkívületbe vesző szerelem nem egyéb, mint gyöngeség. Ön engem nyugodtnak talál és ezen felháborodik. Nekem is voltak válságos napjaim és sokszor tornyosultak felém a fájdalom felhői, de lassanként megtanultam lemondani, jóllehet a lelkem mélyén gyakran lázadozom még a világ folyása ellen. Nem gondolja-e, hogy sokszor kétségbeesem, mert lehetetlen aggodalmait legyőznöm? De mit tegyek, mit használnának kétségbeesett kifejezősek vagy holmi erőszakoskodó fellépés?»

Várok, mert várnom kell. S ígírem, hogy várakozás közben is hűséges leszek önhöz. Nem tudom, hogy ezt szerelmem bizonyítékának tekintie, de nem tehetek másként, mert ön annyira betölti a lelkemet, hogy egy pillanatig sem tudok más nőre gondolni. Vajjon fog-e valaha szeretni?

Mély tisztelettel csókolja kezét *Guillaume»*. Gyakran váltottak egymással efféle leveleket és ime Tanis, a ki lelke mélyén eddig csak a könnyű szerelmeket kedvelte, becsülni tanulta Magda ellenállását. Szerelmük első izgatottságai lassanként lecsöndesedtek, örültek annak, hogy mindegyikük a másik lelkének mélyére látott és őszintén becsülték egymást. Gyengéd barátság fűzte őket egymáshoz, a nélkül, hogy túl akartak volna jutni korlátain. Guillaume pedig szívesen el-elbeszélgetett Magdával az elmúlt napokról:

— Abban az időben, a mikor én még nagyon szerelmes voltam önbé...

Mire Magda finoman lehajtva fejét, közbe-vágott:

— Hát már nem szeret többé, Tanis?

— Többé-kevésbé még mindég, de tisztelem önt, mert ön az én nagyon pogány szívemnek szentséges asszonya!

Ekképen végződött ez az első kísérlet, a mely csak egy gyengéd barátságához vezetett és Magda mindéig meg is állott ezen az úton. Többi barátainak vallomásait már csak játékszámába vette. Mindég megvallotta őket Tanisnak, mintha valami meg nem határozható viszony fűzte volna hozzá. Úgy érezte, hogy árulás-számába menne, ha minden ily élményéről be nem számolna neki. De hogy ne tartsák kaczerkodónak és ne ismerjék félre érzéseit, a többiek előtt nem titkolta el azt a különös kapcsolatot, mely Guillaumehoz fűzte.

Ez a nagy őszinteség azután nem engedte meg egyiküknek sem, hogy igazán udvaroljanak neki, de mégis valami állandó kaczerkodás fejlődött ki közöttük, finom, könnyed, szerelmes kaczerkodás, a mely néha Jules Gouverneur-t e könyörgő szavakra fakasztotta:

— Princesse Magda, nem fog soha jobban szeretni?

«Princesse»-nek nevezték néha tréfásan a Leprince név elváltoztatásával, hogy kikerüljék a nagyon is hivatalos «madame» szót, vagy a családnas keresztnevet szóltatást és ez az elkeresztelés Magda veleszületett eleganciája és arisztokratikus megjelenése miatt nem is volt épen jogosulatlan.

Magda elmosolyodott e kérdésre és így felelt Gouverneur-nak:

— Kedves abém, verje ki a fejéből ezt a gondolatot. A milyen kitűnő barátinő vagyok, olyan siralmas szeretője lennék. Látja, Tanis már régen rájött erre.

Jean Biroy szintén megpróbálta a szerencsét. De az évek mind több és több kételkedést és tapasztalatot oltottak Magda szívébe, a ki lassanként úgy fogadta az efféle hódolatot, mint az elkerülhetetlen bevezetést a férfi és nő között kifejlődő jövőd barátságának. Akképen fogadta, mintha az előszavát olvasná egy regénynek, a melynek tartalma csak testvéri barátságga alakul.

Magda ekképen nyugodt boldogságban élt, mert szívé és lelkét állandóan foglalkoztatta a körje seregű kiváló férfiak gyöngéd barátsága.

Most ezen a tavaszi estén, midőn megírta a meghívókat, mindez újra elvonult lelkében és jóideig elgondolkozva ült asztalánál. Aztán elmosolyodott, kezébe vette a leveleket és kilépett a házból. Előtte nagy zöldelő park terült el, melynek gyepes tisztásain tarka virággyagok izzottak a napfényben. Átvágott a kastély körül elterülő gyepes térségen, elegáns alakja nem sokára eltűnt a százados fák alatt. A doktor laboratóriumához készült, a hová épen abban a pillanatban érkezett, a midőn az távozni készült.

REIMS EGYIK TERE JEANNE D'ARC SZOBRÁVAL.

A kép előterében egy gránát-tölesér. A szobor sértetlen maradt a gránátoktól feldúlt városban.

— Ön az, kicsikém? Épen bucsut vettem állatjaimtól, hogy önböz látogassak.

— Nagyon megkínozta szegényeket máma, kegyetlen ember?

— Dehogy, dehogy, csak három fiatal kutyának szembéjját vágtam le, higye el, nem követtem el egyebet.

— Kedves doktor, azt hiszem, hogy a férfiak minket is csak efféle kísérleti állatkáknak tartanak.

— Talán, de vallja be, hogy önök között olyanok is akadnak, a kik megfordítják ezt a viszonyt.

— Rám ezelőt ugy-e? esunya barátom. De vajjon szerelmemmel csalogattam-e én azokat, a kik körém seregenek és vajjon nem követek-e el mindent, hogy kiábránduljanak belőlem?

— Magda, ön a legitimátraméltóbb asszony és én igazán nem akarom bosszantani. Hiszen senki sem tudja annyira mint én, hogy mennyit ér barátsága.

Belékarolt Magdába és lassan haladt a folyóparti árnyékos fasorban. Lépteik zajára néha néha egy-egy nyúl surrant át az úton, hogy a sűrűségbe meneküljön. Az alkonyuló nap még melegen szórta aranyos sugarait a fák suda-rai közé, az égen lassanként violaszínre való felhők úszkáltak.

— Kedves Magdám, nagyon igaz van önbé, mert alapjában mindennemű élet odvas belőrlől, talán az okosabb oldalát választotta, ha megfeledezett egyébről és csak értelme

szórakoztatására gondol. De azt nem tudja megakadályozni, hogy az, a ki közelébe jut, ne érezze az ön jelenlétének melegét, azt a bizarr varázslatot, melyet rám és mindenkire gyakorol. És mindezt, úgy tetszik, semmivel éri el, hallgatásával, nyugodt mozdulataival, azzal, ahogy odafigyel, járásával belécsavarja a mi szívünket ruhába. Milyen bamba volt a férje, a ki félreismerte és megkínozta, milyen haszontalan volt, hogy nem tudta önt megbecsülni. Tudom, hogy ön felületesnek tart néha engem, pedig nem vagyok az, csak kételkedem önmagamban és másokban is, oh, ha nem volnék ötvenöt esztendő...

— Ugyan mit tenne akkor?

— Mit tennék... Ugyan mit tennék? Azt, a mit a többiek: belészeretnék Magda herczegnőbe.

— Doktor, hiszen tudja, hogy a maguk gyöngéségei altatják el az én fájdalommat és megvigasztalnak elhibázott életémért. Épen ezért írtam a többieknek is, hogy várom őket, legalább maga sem fogja elünni magát köztem és Rose néni között. Most, ha a postára megy, lesz olyan szíves feladni leveleimet?

— Nem vagyok épen valami nagyon elragadtatva jövetelüktől, de ha úgy kívánja...

Ekkor már a kastély közelébe értek, a melynek széles terraszára néhány lépcsőfok vezetett fel a hat oszlop tartotta portikusz alá. A tárva álló ajtókon át kiválóan csillogó szobák, a leáldozó nap aranyszín sugarai, a mélyes csönd, mely a kertben honolt, tündérmeszerű hangulattá egyesültek.

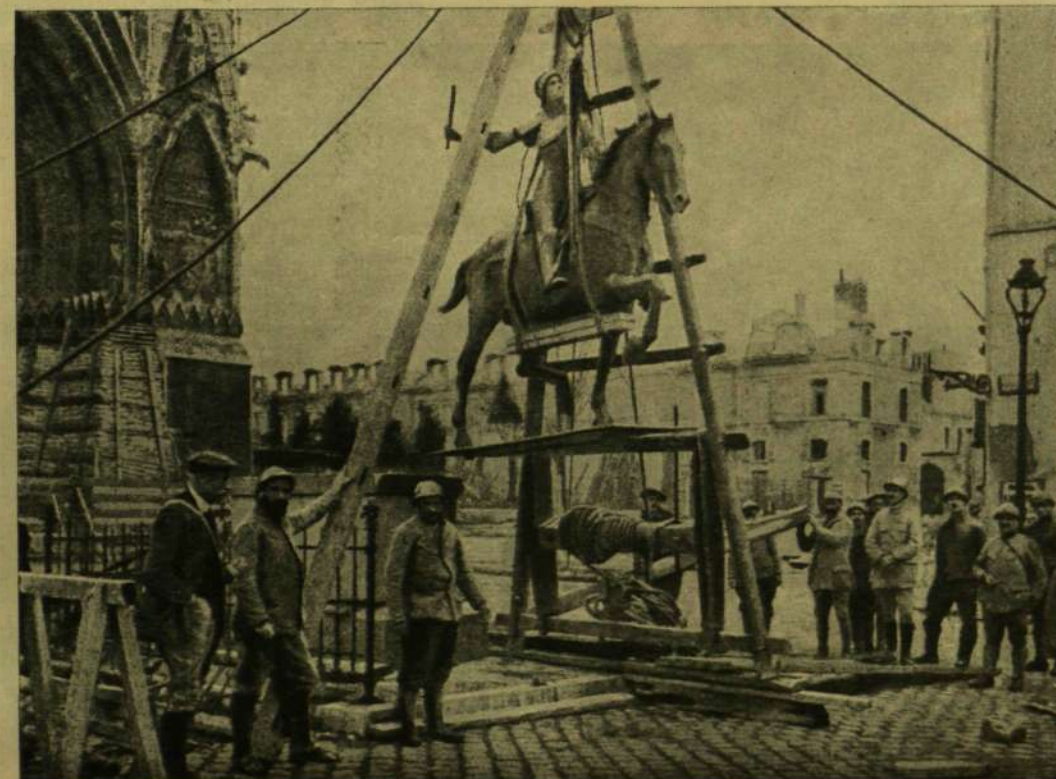
A ház előtt pává és fázának terpeszkedtek, a csendet csak szárnyasatogásuk zavarta meg néha, aztán megint némán ültek a terrasz székein vagy a fal párkányán. Az egyik fejét dugta szárnya alá és csillogó gömbként pompázott, a másik kiterítette tarka színeiben villogó farkát, mely csodálatosan ragyogó színeket lövellt szét a lenyugvó nap tündöklő sugaraiban.

Lassanként mind hosszabbra nyúltak meg az árnyak. Magda kivonta karját a doktoréból, kezébe adta leveleit és a ház felé indult. A mint felment az öt lépcsőfokon, félig hátrafordult és búsult intett a dokornak. A tarkálló madaraktól körvezeve, ruhájának finom fehér csipkái között karsú és magas alakja olyan kecses volt, akár egy Tanagra-szobor. A doktor fájo szívvel fordult meg, hogy a postára menjen.

A szalonban Rose néni újságot olvasott. Fehér hajával, fitos orrával, mosolygó ajkaival, virágmintás fekete selyemruhájával szakasztott olyan volt karosszékeiben, mint egy Lancret festette marquise. Midőn belépni látta hűgát, letette kezéből a lorgnont és így szólta hozzá:

— Férjed örült sikereket arat Bécsben, gyermekem. Hatszor is kitapsolták. Operája, a «Húnok királya» óriási feltűnést keltett. Henryt még az udvarhoz is meghívták! Nos, mit szólna ehhez?

— Teljesen közömbös ez nekem, néntem.

JEANNE D'ARC SZOBRÁNAK ELSZÁLLÍTÁSA REIMS BÓL.

AZ ARANYHULLÁMOKON KERESZTULHATOLNI!

HA FELÉPÍTJÜK, RÁOMLIK ELLENSÉGEINKRE

Kevesebb hírnév és több gyengédség kellett volna nekem.

— Persze, persze s ha elgondolom, hogy én...

— Nem, Rose néni, nem maga, hanem az események, a melyek még kevésbé okosak, mint az emberek. De hagyjuk ezt!... Meghívtam bizalmasaimat és remélem, hogy holnap egyaránt már itt is lesznek. Rendben van a pavillon?

— Rendben van, gyermekem.

— Köszönöm, hogy mindenre gondolt. Holnap a kocsis menjen ki a hintóval a vonathoz?

— Tudod-e, mit beszélnek rólad a városházán?

— Nem, de nem is valami nagyon érdekel.

— Azt mondják, hogy te csak a férfitársaságot fűződ magad körül és barátaidat a te embereidre nevezik.

— Ez mulatságos dolog... az én embereim?

A kifejezés kissé brutális, de talaló. Lehetséges, hogy embereim már holnap megjönnek, ezért meg ma megteszem két hátralevő látogatást a d'Istres asszonynál és Montmaurnénál. Isten veled, Rose néni.

Magda eltávozott a szalonból, felment szobájába, egy nagy kalapot tett a fejére, előkereste ernyőjét és hosszú fehér keztyűt, aztán könnyedén lesietett a kétszer kanyarodó széles lépcsőn. Kiment a kastélyból és a községen át d'Istresné kastélyába ment.

Ez kedves szomszédja volt; szerette az ifúságot, nyílt házat vitt, melyben mindig garmadával volt a vendég. Az egész környék idejárt tenniszezni, krikettet játszani. A fényes és zajos bálók egymást követték, mert három fiatal leány volt a háznál, egy tizenhét, egy tizenkilenc és egy huszonegy éves, a kik szerették a vígságot és a farszító sportokat.

Régóta élénk volt a barátság a két kastély között, talán épen életmódjaik nagy különbözősége miatt. Jóllehet még csak május elejére járt az idő, d'Istresné háza máris telve volt vendégekkel, a park mélyéből az ősi hársak alól mindenfelől vidám fiatal hangokat és kacagást lehetett hallani. Noha d'Istresné tartóztatta, Magda csak rövid ideig maradt nála, aztán átment a városka rosszul kövezett és tekervényes utcáin és nemsokára elérkezett a folyó másik partjára Montmaurné nyári lakához, mely Magdáék kastélyával szemközt, a parton feküdt.

A portás csöngetéssel jelezte a vendég érkezését, mire egy inas jelent meg, hogy feltárja Magda előtt az előcsarnok hatalmas szárnyas aajtáját. Egy nagy helyiségbe vezette a látogatót, a melyet fogadószobának és egyúttal műteremnek is használtak.

Montmaurné özvegy asszony volt. Házasságában nyugodt boldogságot talált, mert férje egy pillanatig sem szegült ellene neje uralkodni vágyó természetének. Egy gyermeke volt, szép, nagyra nőtt, hideg és tartózkodó arckifejezésű fiatalember. Anyja, ez a kis, ideges, sovány, vaskezü asszony bámulatosan nevelte, úgy, hogy Fülöpnek most huszonegy éves korában is úgy kellett engedelmessé válnia, mint egy tízéves gyermeknek. Épen úgy meghajolt anyja deszpotikus akarata előtt, mint édesatyja egész életében.

Magda nem valami túlságosan rokonszenve-

zett Montmaurnéval, nem tetszett neki fagyos életmódja és abban, hogy ez az asszony, a ki uralomvágyának kielégítését mindennél többre becsülte, megelégedett afféle félboldogsággal is, a saját maga életének bírálatát látta és úgy érezte, hogy Montmaurnének alighanem meg van a szigorú ítéllete felőle, mert független és nem hétköznapi életmódja miatt bizonyára megőröjta.

Aztán Magda sehogysem tudta megérteni azt a végtelenül udvariaskodó viszonyt, a mely Fülöp és anyja között fennállott, mert ha neki lett volna ilyenkorú gyermeke, belefójtotta volna becézgetésibe, barátja, igazi pajtása lett volna. Arra törekedett volna, hogy szívet-lélekkel egymáshoz legyenek lánczolva, míg ellenben Fülöp azonnal hideggé és közömbössé vált, ha anyjával volt együtt.

Fülöp atyjától nyájás tekintetű sótékek szemeket örökölt, magastermetű volt, hollófeke té hajú, sasorrú, szép szájú, fiatallegény, halvány és finom arczbőrrel, úgy, hogy valóban érdekes volt a feje, a melynek energikus szépségét kellemesen egészítette ki izmos és karsú, kifogástalan atléta termete. És jóllehet hatalmas izmai aczélmélységűre tudtak feszülni, mégsem volt esetlen, hanem könnyed és elegáns mozgású.

(Folytatása következik.)

Ha régebben nem jegyzett hadikölcsönt, akkor biztosan megbánhatta. Most sietni fog a tőkebefektetés és legjobb módjával.

ROMÁN ERDŐGAZDASÁG KATONÁINK VEZETÉSE ALATT CAMPULUNK-STATMÁBAN.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Hamupipőke. Lakatos László új regényében hangot váltott: elhagyta azt az érzelmesen lágy lírai hangot, a mely regényeiben eddig uralkodó volt s az új hang, a melyet megüt, egészen más természetű: szatirikus színezett, kissé fanyar ízű, de könnyedebb és mulattatóbb. Nem egészen új hang, feltűnt már az író nem egy cikkében és rajzában, a melyek félig irodalmi, félig zsumaliszta munkák s a melyekkel azt a hírt szerezte, hogy egyike a legkiválóbb újságíróknak. Regényében a budapesti társadalomnak arra a részére önti ki szatiráját, a melyet Lipót város gyűjtőnéven szoktunk emlegetni s a mely már anyai regénynek, szindarabnak, szatirának adta a levegőjét. Egy fiatal leány karrierjét mondja el. Egy tehetséges, de léha bohémesség miatt züllőben levő ügyvéd leánya, elvégzi a gimnáziumot s mint szegény leány, tanári pályára készül, de közvetlenül az érettségi után a közelébe kerül egy szorgalmas, jövendőmező irodájú fiatal ügyvéd, beleszeret, menyasszonyává teszi. A jegyeségből nem lett házasság: a leány beleszeret vélegénye híres orvosnőnő bájába, némi kalandok és nehézségek után ennek lesz a felesége. Férjével gazdag és előkelő környezetbe kerül, szerencséje föllendíti egész családjának a sorsát, megismerkedik egy nagy karrier előtt álló fiatal gróffal és a végén ennek lesz a felesége. A regény végén már egy főherzegnővel látjuk beszélgetni. Mindez pedig csak úgy történik a kislánnyal, a nélkül, hogy maga is tenne önmagáért valamit. — csak úgy sodródik helyzetből-helyzetbe, férfitől-férifőz, egyre följebb, szépsége, a férfiak érzékisége révén, néha minden indokolás nélkül. Azt hisszük, ez szándékos: az író azt akarja ezzel mondani, hogy az emberek abban a körben, a melyet leír, csak úgy vaktában, ész, terv és cél nélkül élnek, vak ösztöneik véletlenségei szerint, minden felelősség nélkül s a nélkül, hogy volna bennük bármilyen morális, a melynél fogva eslekedeteik jókká vagy rosszakká válnak. Az író maga is így áll alakjaival és levegőjükkel szemben: leírja őket, nem bírálja, nem szereti és nem gyűlöli őket, csak bizonyos lenézó gúnnyal bánni velük. A helyzetek, melyekben bemutatja őket, többnyire mulatságosak és érdekesek, igen jó szemű és rosszmájú ember szemével vannak meglátva, minduntalan ráismerünk bennük a tipikusan budapesti levegőre s nem egyszer van az az érzésünk, teljesen az író invenziójából származó jelenetekben, mintha csakugyan láttuk volna ezeket a dolgokat. Ezért a regény elejétől végig mulatságos, érdekes olvasmány, a melynek előreláthatólag nagy és hálás publikuma lesz.

Világpolitika és világszabadság. Marezali Henrik érdekes és eszmékben gazdag kis tanulmányt adott ki ezzel a címmel. A történetíró szempontjából indul ki azzal a kérdéssel, hogy tanulhatunk-e a történelemből. A felelet a kérdésre tagadó: a történelemnek egyetlen és vissza nem térő jelenséggel van dolga s ezért nem lehet belőle tanulni. A történelemnek mégis megvan a fontossága, a következettségnek benne uralkodó elvénél fogva, a történelem egységes valami. Ebből a kiinduló pontból erősen összevont, fővonásokból rajzolt, de éles profilú képet rajzol a világpolitika fejlődéséről a legrégibb időkől

máig. A tanulmány második részében foglalkozik a világgazdasággal, annak fejlődésével, végső eredményeivel, a háború és béke kérdésével. A tanulmány befejezése a mi helyzetünkkel és szerepünkkel foglalkozik a világgazdaságban. Széchenyi alakjának fejlődésével fejeződik be a gondolatokban gazdag és gondolatokra ösztönző tanulmány.

Juliska néni. Csathó Kálmán új novellás könyve, melyben tizenkét új novelláját gyűjtötte össze a gyorsan népszerűsége jutott író, hangban, felfogásban, előadásomban előbbi munkái színvonalán van. Csathónak van saját hangja, a mely elkülöníteti mindenki mástól, a mely tulajdonképpen a világgal szemben elfoglalt álláspontját jelzi. Ez a hang a kellemesen csevegő elbeszélő hangja, a ki szereti mesélni, szereti, ha hallgatják, könyveden, jökevényen mondja el mordanivalóját, nem veszi a dolgokat tragikusan, nem akar sem felizgatni, sem gondolkodóba ejteni, szívesen játszik az emberekkel és dolgaikkal, maliciával nézi őket, de ebben a maliciában nincs semmi gonoszság, inkább valami rejtett szeretet van, enyhe humor és sok szeretetreméltóság. Mindig a jó társaságban ember mcdorával áll az olvasó elé, a magatartásnak bizonyos egyszerűsége van s azzal a törekvéssel, hogy szeretetreméltóvá tegye magát. Szeret csipkelődni, különösen a nőkkel, a kik annál jobban szeretik, mert csak sincsen benne keserűség, inkább kedveskedés az egész. Egy kis szelid melancoliát gyakran vegyít a hangjába, hogy megillesse vele hallgatói szívét, sőt néha, diszkrétán és óvatosan érezet valamit az élet fájdalmából is. Előadása nagyon sima és könnyed, mégis disztinált és nem elmeséssé nélkül való. Témái nem nagyok és nem túlságosan súlyosak, de jobb óráiban a kis dolgok pohár vizében meg tud láttatni valamit a világ, az élet mélységeiből is. Kötetében van egy-két novella (különösen a *Péter és az Egy pulton keresztények* címűek), a melyek eddigi termésé legjavához tartoznak.

A HÁBORÚ NAPJAI

Junius 20. A nyugati harczterén Chateau-Thierrytől északra az ellenségnek a Clignon-szakaszon való áthatolásra irányuló ismételt kísérleteit a németek tüzelésükkel megfúrták. Ornestől délnyugatra is visszautasították az ellenség éjjeli előretörését. Az olasz harczterén a velencei tartományban a csata tovább folyik. Új állásainkért

a Fosetta-csatorna mentén, az Odero-Treviso vasutnál és a Montellón elkeseredett küzdelem folyik. Az olaszok helyenként hatszor hajszolták előre rohamcsapatukat. Nagy veszteségük tartalékainak rendszertelen harcbevételére kényszerítette őket; minden erőfeszítés hiábavaló volt. Boroevics hadseregét nemcsak teljesen megtartotta a kivívott állásokat, hanem Scharitzer gyalogsági tábornok hadosztályaival a Treviso felé vezető vasutnál délre vissza is vetette az olaszokat nyugat felé. Asiatóól délkeletre hasonló kudarcot rohamoztak ismételtén az olaszok.

Junius 21. A nyugati harczterén Noyontól délnyugatra franciák, Chateau-Thierrytől északra amerikaiak helyi támadásokat megfúrtak. Az olasz harczterén az ellenség folytatva erőfeszítéseit, a földzati hasztalanoknak bizonyultak. Rendkívüli méretűvé vált a küzdelem a Montello Kursztensikján, a hol hevenyészett hadállásaink egyik támadóhullám a másik után emelt össze, emberember elleni harcban. Az ellenséget a rendkívüli erőviszesség arra kényszerítette, hogy mind újabb tartalékcsapatokat vessen harcba. Az u. o. első tíz harci napon 3200 foglyot szállítottunk be.

Junius 22. A nyugati harczterén helyi és felderítő harcok. Az olasz harczterén az olaszok csak a Montellón és San Donától nyugatra támadtak eredmény nélkül. A csapatunk által ejtett foglyok száma 40,000-re emelkedett.

Junius 23. Az olasz harczterén csak a déli szárnyon voltak olasz támadások. A Piave az esőzésekől annyira megdagadt, hogy az élelem és lőszer utánaszállítására csaknem lehetetlenné vált.

Junius 24. Az olasz harczterén az áradás miatt a Piave jobbpartján egyes szakaszokat kiűrtettek. A partváltoztatás teljes rendben, az olaszok előtt észrevétlenül történt; kiűrtett állásainkat pergőüzel támadták.

Junius 25. Az olasz harczterén csapatunk a Piave jobbpartjáról az egész vonalon visszavonultak. St. Donánál utóvédeink erős olasz támadásokat vertek vissza. Az alpi fronton a Monte di Val Bella, Col del Rosso, Asolone, Solarole és a Monte Pertica magaslatokon nagy olasz támadás hiusult meg. Csapatunk itt szilárdan tartják a junius 15-én elfoglalt állásukat. Junius 15-ike óta 50,000 foglyot ejtettünk.

Junius 26. Az olasz harczterén a Zugan-gerinczen hasztalan olasz támadás. A 24-én megvert ellenséget üldöző csapatunk az Asolonen

és a Monte Perticán elfoglalták az ellenséges állások első vonalának tetemes részét.

Junius 27. A nyugati harczterén tüzéségi és felderítő harcok. Az olasz harczterén az olaszok nagy erővel támadták a Col de Rossót, de visszaverettek. Ponte del Piavenál a naszádokban partunkhoz igyekvő olaszok közeledő csapatait összelőttük.

Junius 28. A nyugati harczterén a Somme mindkét oldalán az angolok és a franciák élénk tevékenységet fejtettek ki. Az olasz harczterén a Judikáriában, az Areo medencében és az Etsch völgyében az olaszok hatástalan zavaró tüzelése. A velencei hegyi arcvonalon a Col del Rosso, a Monte di Val Bella s az Asiatóól nyugatra fekvő terület erőn ügy- és aknázás alatt állott. Canovétól délre ezzel kapcsolatban intézett olasz előretörést visszavertünk. A Piave arcvonalon Fossalta mellett meghiusítottunk egy újabb olasz áttörési kísérletet.

Junius 29. A nyugati harczterén az angolok három rohamra Meris ellen összemoltak. Vieux-Berguinbe ugyan benyomult az ellenség, de a német készletesség ellentámadása megállította. és a helység nyugati szegélyén túl vetette vissza. Merristól északra a támadás a németek tüzeiben meghiusult. Az Aisnetól délre a franciák támadtak. Amblyennél a németek visszaverték őket. Cutryn túl teret nyertek, de a németek ellentámadása a helység mindkét oldalán levő magaslatokra vetette vissza őket. Az olasz harczterén Censonnál és Naventa di Piovenál olasz felderítő osztagok megkísérelték az átkelést a folyón.

Junius 30. A nyugati harczterén a Lystól északra és az Aisnetől délre fokozott tüzéségi tevékenység. Az olasz harczterén a Hétközéig fennsíkjan leghevesebb tüzéségi tűz után az olaszok a Col del Rosso és Monte di Val Bella ellen támadtak, az előbbi helyen sikertelenül, az utóbbin behatoltak első vonalunkba, de ellentámadással kivetették őket. További támadásai tüzéségünk tüzeiben összemoltak.

Julius 1. A nyugati harczterén a harci tevékenység feléledt. St. Pierre Aiglenél és attól délre a franciák heves támadását a németek visszautasították. Az olasz harczterén Asiatóól délkeletre heves harcok. A Col del Rossót és Monte di Val Bellát, melyeket csak nagy áldozatok árán tarthattunk volna, kiűrtették.

Julius 2. A nyugati harczterén helyi és fel-

GYÖRI ARANKA

DIANA POWDER

derítő harcok. Az olasz harczterén az egész arczon...

Julius 3. A nyugati harczterén Merrisnél és Moyenvillnél erős angol előretörés meghiúsult.

Kivánsz jó kamatot? Jegyezz hadi-kölcsönt.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: SZMECSÁNYI ADORJÁN honvédhuszár...

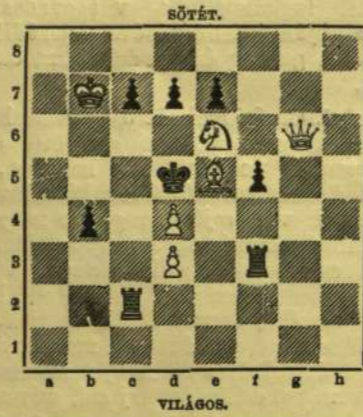
Eihunytak még a közlebbi napokban: Négyesi SZEPESY BÉLA...

Özv. MELZER ADOLFÉ, s.ül. Müller Terézia, 85 éves korában...

Szerkesztői üzenetek. Tanács. A mit tanácsol az helyes és jó, de a hogyan tanácsolja...

SAKKJÁTÉK.

3109. számú feladvány Schlechter K.-tól, Bécs.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

Feloldó szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztésért felelős: Budapest, IV., Vármegyee utca 11.

Magyar királyi államvasutak.

63682/1918. A. IV.

HIRDETMÉNY.

A Máv. nőeknek műszaki rajzolóknak leendő kiképzésére tanfolyamot nyit.

A magyar királyi államvasutak műszaki hivatalánál való alkalmazás céljából...

A tanfolyam leendő felvétel iránti kérvényeket az igazgatóság A. IV. (személyzetügyi) osztályánál Budapest, VI., Andrásy-ut 73-75. l. em. 29. sz. legkésőbb július hó 6-ig kell benyújtani.

A tanfolyamra olyan nőket vesznek fel, a kik magyar állampolgárok, 18 évnél idősebbek, de 35-ik életévüket nem haladták meg...

Budapest, 1918. évi június hó 27-én.

Az általános igazgatási főosztály igazgatója: Biber. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

EHRBAR

és minden más előkelőbb mestergyártmány zongorát, pianót legelőcsöbben vehet a szolid kiszolgálásról általánosan elismert

REMÉNYI MIHÁLY zongora- és harmonium telepén, Budapest, VII., Király-utca 58. és 60. Régi zongorák, pianók vétel, becsérelése, javítása és hangolása.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) A főváros első és legfrissebb csipke-főoszt. Budapest, VIII., Baross-u. 85.

ROZSNYAY PEPSIN BORA. Kellemes ízű, kiváló jó hatása szerévtágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség ellen.

ROZSNYAY MÁTYÁS Arad, Szabadság-tér 8.

MARGIT-CRÉME

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerénedessé teszi az arczot...

FÖLDES KELEMEN laboratoriuma, Aradon. Kapható minden gyógyszertárban, Hatiszer- és drogua-üzletben.

Fiatalos, üde arczbőrt

varázsol el 10 nap alatt és eltávolít minden telthibát, egyaránt mitesszer, pattanás, arczfajl, ráncok, orrvörösség, lilacsos, hervadt, petyhült bőrt...

Perzsaszőnyeg-különlegességek! Antik ezüst tárgyak, nagy választékban kaphatók ROSENSTINGL NÉL

Hajnövesztő, amilyen még nem létezett. Rövid idő alatt dus haját növeszt és rugakadályozza a hajhullást...

Pénztét visszafizetem, ha Zsiros, fényes arc, mitesszer, pattanás ellen a Rácz-féle „Mitesszer-víz” biztos hatású szer.

III. Rácz János kozmetikai laboratoriuma, Kiskunhalas 66

HALTENBERGER BÉLA, Kassa. Ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás. Gyász esetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

NINCSE TÖBBÉ RHEUMA! ha megvénli a JUNÓSEKESZ és JUNGÓSEKESZ törvényesen védett, orvosilag kipróbált készítmény, mely rheuma, csú, köszvény, scabies ellen biztosan, bámulatos gyorsan használ, még ómeztanoperációk után egyenként is...

FOGAK és teljes fogorok szájpótlás nélkül, a gyökerek eltávolítása fölöszegés. Szpecialista fog- és szájbetegségeken.

FOG-tömések, arany fogkoronák és aranyhídak, tartós porcelán- és aranytömések, tis évi jóállással.

Dr. HEGEDÜS JAKAB fogorvos, egyetemi orvostudor. Első Fővárosi Fogorvosi Intézet, Budapest, VII., Erzsébet-körút 44. sz. 1. emelet.

Budapest kedvencei a Hadikiállításán a Margit-szigeten

Vasárnap, július 7-én délután és este nagy ünnepséget rendeznek.

Négy katonazenekar 200 zenész Monstre-hangversenye. A cs. és kir. bosnyák-hercegovinai 3. ezred zenekarát Franz karnagy vezényli.

JANGSI bohóc, a Beketow-czirkususz kedvence a Szabad Szinpadon.

Batizfalvy Elza, Békeffy László, Dióssy Nusi, Feledi Boriska, Gallai Nándor, Geiger Irma, Gyárfás Dezső, Hadrik Anna, Hegner Armemaria, Honti Sándor, Kemes Lajos, Komlóssy Emma, Kovács Andor, K. Rajna Alice, Mály Gerő, Nagy Magda, Somlay Artur, Szász Ilona, Sziklai Jenő, Sz. Szőlősy Rózi.

BI-BA-BO színház. A halász és a hold ezüstje. Mesejáték írta Balázs Béla. — Vitéz László, a hős. Ligeti hagyományok után írta és játszsa Hintz Károly.

Hadimilliomosok versenyfutása. Az entente leverése. A levágott fej: illuzióz játék. Szépségverseny.

Este színjáték a dunai tornácson. Nagyvendéglő. — Buffet. — Kávész. — Szerb halászcárda. — Csevasbecsa lakoma. — Török fekete kávé. Hadi apróságok. — Kultura könyvek. — Táltos könyvek.

„NIMRÓD” KÉPES VADÁSZUSÁG-ot. Állandó melléklete „A vadászeb” című ebtennyészési szaklap.

„A vadászeb” című ebtennyészési szaklap. Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva. Szerkesztő: lovag KERPELY BÉLA.

Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 20 K és 4 K háborús pótdíj összesen 24 K fél 10 K 2 . 12 . 6 . negyed 5 . 1 . 6 .

Tessék mutatványszámot kérni. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám. (Franklin-Társulat.)

Szives figyelmébe ajánlom Törv. védve „ACIDIN” Törv. védve Vegytiszta ecetpótló készítményemet, melyből 1 rész 14 rész vízzel hígítva és élelmiszeri törvényeknek megfelelő, élvezeti célokra kiválóan alkalmas és a legjobb ecetet adja.

Viszketegséget, sömört, rüht, leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti törvényesen védett „Skaboform”-kenőcs.

Nem piszkít, teljesen szagtalan. Próbátégely 3. — korona kis tégely 5 korona családi tégely 12 K. — Budapesti főraktár: Török gyógyszerárban, VI., Király-utca 12. Vidékre megrendelési cím: Dr. FLESCHE E. „Korona”-gyógyszertára, Győr „Skaboform” névjegyre ügyeljünk.

ÓRÁK kiváló pontossággal szabályosra 10 évi jóállás mellett. ÉKSZEREK divatos és izlées kivitelben. EVŐESZKÖZÖK ezüst és alpaccaezüstből. EZÜSTNEMŰEK és DISZTÁRGYAK szigorúan szabott jutányos árákon készpénz és előnyös részletfizetési feltételek mellett beszereshetők.

BRAUSWETTER JÁNOS OHROMOMETER és MŰÓRÁSNÁL Alapítótól SZEGED. Számos 1847-ben. Több ezer elismerő levél. Legújabb díszes nagy képes ércszekélygen és bérmentve.

Yes-Que-Si a címé annak az előnyösen ismert folyóiratnak, melyből a legkönyebben és leggyorsabban lehet biztos sikerrel megtanulni az angol, francia és német világnyelveket.

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD új könyve: EGYMÁS KÖZT Tartalmaz 30 novellát. Ár 8 korona. Kiadja a Franklin-Társulat. Kapható minden könyvkereskedésben.

A MAGYAR KÖNYVTÁR Szerkesztő RADÓ ANTAL új füzet: SZINI GYULA ELBESZÉLÉSEK Ár 80 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben.

Megjelent az 1917. évi törvénycikkek tartalmazó

CORPUS JURIS HUNGARICI

Kiegészítő köteté úgy a milleniumi nagy Corpus Juris (Magyar Törvénytar), mint a Hatályos Magyar Törvények gyűjteményeinek. Ára füze 8 K

A Franklin-Társulat kiadása Kapható minden könyvkereskedésben.

Hirdetéseik felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

A kik szeretik gyermekeiket,
fizessenek elő

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapra.

Alapította:
SEBŐK ZSIGMOND

Szerkeszti:
BENEDEK ELEK

Előfizetési ára: negyedévenként 4 korona.

Előfizetéseket elfogad és
mutatványszámot küld

a „JÓ PAJTÁS”
kiadóhivatala

Budapest, IV.,
Egyetem-utca 4. sz.

A Jó Pajtás érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják. Tartalma gazdag, mert minden számában minden, amit a gyermek olvasni szeret. Szép képeit jeles magyar művészek rajzolják. Minden héten új és egyre kedvezőbb tartalommal jelenik meg.

ISMERETEK TÁRA

Szerkesztik ENDREI ÁKOS és MÁRTON JENŐ

Az Ismeretek Tára az iskolai ismereteknek rövid, de alapos magyarázata. — Eddig megjelent:

1. Szemkő Aladár. Magyar nyelvtan helyesírási szó-tárral K 1.40
2. T. Badinyi Sándor. Magyarország oknyomozó története. Áttekintő összefoglalásokkal, érettségi és tan-képesítő vizsgálatra készülőknek K 1.80
3. Solty Kornél. Latin nyelvtan gyakorlatokkal és két színes táblázattal K 1.80
4. Lenkei Ferenc. Algebra K 2.—
5. Ujj Gyula. Természettan. I. kötet: Mechanika. Akusztika K 2.80
6. Ujj Gyula. Természettan. II. kötet: Fénytan. Hőtan. Mágnesség. Elektromosság. Kozmografia K 2.80
7. Márton Jenő. Német nyelvtan olvasmányokkal és gyakorlatokkal K 2.—
8. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. I. rész: Kisfaludy Károly felleptéig K 2.—
9. Endrei Ákos. A magyar irodalom története a fontosabb művek tartalmi ismertetésével. II. rész: Kisfaludy Károly felleptétől a legújabb korig K 2.—
10. Solty Kornél. Latin mondattan T. Livius, Corn. Nepos, J. Caesar és Phaedrus műveiből vett olvasmányokkal kapcsolatban K 2.—
11. Lenkei Ferenc. Geometria I. rész: Planimetria és trigonometria K 2.—
12. Lenkei Ferenc. Geometria II. rész: Stereometria és analitika 2.—
- 13-14. Sajtó alatt.
15. Fehér Jenő. A tavaszi flóra legközönségesebb virágos növényeinek könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.60
16. Tauber N. Nándor. Rövid kereskedelmi levelező a megfelelő német szólásmódokkal K 2.80
17. Fehér Jenő. Az őszi flóra legközönségesebb virágos növényeink könnyű és gyors határozója. Kezdők számára. 102 ábrával a bevezetésben K 1.20

A LAMPEL R. Kk. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. kiadása.

Kaphatók minden könyvkereskedésben.

28. SZÁM. 1918. (65. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PAL.

BUDAPEST, JULIUS HÓ 14.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 80 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 40.— korona.
Félévre 20.— korona.
Negyedévre 10.— korona.

Külföldi előfizetésekhöz a postaiac meg-határozott viteldij is eszolandó.

AZ ELSŐ POSTÁT VIVŐ REPÜLŐGÉP INDULÁSRA KÉSZEN.

REPÜLŐPOSTA BUDAPEST ÉS BÉCS KÖZÖTT.